

Ortak Dikkat Becerileri

SÜRECİ

- Çocuk , bakışlarını kişi ve nesne/olay arasında kaydırarak **jest ya da söz** ile sosyal etkileşimde bulunur.
- Sadece bakış değil , dikkat çekici durumu da **işaret** edebilir.
- Dikkat çekici durumun içerisinde bulunan nesneye **dokunabilir** , eline **alabilir**.Dikkat paylaşımında bulunduğu kişiye **verebilir**.
- Ayrıca çocuk bu tür durumlar karşısında **duygusal tepkiler** gösterebilir.
- Ortak dikkat ya da ilgi çekici durum karşısında çocuk **konusma** eylemi de gerçekleştirebilir.

2 KISIMDA İNCELENİR

- 1.Başkalarının ortak dikkat girişimine tepki verme
- 2.Ortak dikkat girişiminde bulunma

Örneğin, çocuk kapıya arkası dönük şekilde oturup oynadığını ve babasının kapıdan girdiğini ,annenin ‘ aa bak kim gelmiş,baba gelmiş yaşasın’gibi sözlerle babayı işaret ediyor olsun.Bu durumda çocuğun annesinin işaretini takip ederek babasına bakması , ardından da dönüp annesiyle göz kontağı kurması , ortak dikkat göstermesi beklenir.Çocuk,

- Babaya doğru koşabilir.
- Babaya oyununu gösterebilir.
- Kayıtsız şekilde oyununa devam edebilir.

Örneğin, çocuk odaya babası girince sevinir.Parmağını havaya kaldırır,babasını gösterir ve annesine dönüp bakar.Ardından anneye birlikte tekrar babaya bakarlar.Bu durumda anne ‘ bak kim gelmiş,baba gelmiş’ gibi bir tepki ile çocuğa karşılık vermelidir.

- Bu özellik başkalarının ortak dikkat girişimine tepki verme becerisinden sonra gelişir.(araştırmalara göre)

EKSİLER

- Ortak dikkat yetersizliği otizmlili bireylerin nesneler ya da olaylar karşısında duygu ve görüşlerini paylaşamama durumunu ortaya çıkarır.
- Bu durum dil , sosyal ve bilişsel beceri gibi daha bir çok alanda öğrenme fırsatlarının kaçırılmasına neden olur.
- Ortak dikkat eksikliği iletişim halinde olunan kişilerin çeşitli nesne ya da olaylara ilişkin duygu ve düşüncelerinin anlaşılamamasına sebep olur.

ÖNEMİ

Ortak dikkat son zamanlarda otizm alanında büyük önem kazanmıştır. Ortak dikkat konusu otizmde erken tanılama ve müdahale noktasında önemli gerekçelere sahiptir.

- Ortak dikkat becerilerine ilişkin sorunlar otizmin en erken gözlenebilen belirtileri arasında yer alır.
- Ortak dikkat eksikliği dil becerilerinde gözlenen sorunlardan daha önce ortaya çıkmaktadır.
- Tipik gelişim gösteren çocuklarda da ortak dikkat becerisi dil becerisinden önce gözlenir.
- Ortak dikkat eksikliği, dil gelişimi, sosyal davranışlar, taklit ve oyun becerilerini de etkilemektedir.

Bir
durum/nesne
göster

Çocuk 5
saniye içinde
baksın

Bakarsa sözel
olarak onayla

**Bakmazsa
en hafiften
başlayarak
ipucu ver**

Çocuk tekrar
uygulamacıya
baksın

Sözel ve
sosyal pekiştir

Nesneyle
vakit geçirsın

ORTAK DİKKAT BECERİLERİNİN ÖĞRETİMİ

- Tipik gelişim gösteren çocuklar , önce anne babaları sonra da başkalarıyla yaptıkları doğal etkileşimlerden sonra , ortak dikkati kendiliğinden öğrenirler.Ama otizmde durum çok farklıdır.Ortak dikkatin her iki biçiminde de ciddi eksikler vardır.Bu yüzden belli düzenlemeler gerekir.

Bu düzenlemeler 3 şekilde ele alınmaktadır.

**Kendisine Yönelik Ortak Dikkat
Girişimine Karşılık Verme**

Ortak Dikkat Başlatma

**Aynı Konu Üzerinde Ortak
Dikkat Sağlama**

AMAÇ

Kendisine Yönelik Ortak Dikkat Girişimine Karşılık Verme

- Çocuğun göz kontağı kurarak adına tepki vermesi
- Göz kontağı kurulabilen çocuğa bir nesne gösterildiğinde , çocuğun önce işaret eden kişinin gözlerine ;daha sonra işaret edilen nesneye gözlerini kaydırması.

ADINA TEPKİ

- Boş dururken
- Meşgulken
- Uzaktan

İŞARET EDİLEN
YAKINDAKİ
NESNEYE
BAKMA

İŞARET EDİLEN
UZAKTAKİ
NESNEYE
BAKMA

BAKIŞ
YÖNELTİLEN
NESNEYE
BAKMA

AŞAMA 1

Boş Dururken

- yerde ya da masada yüz yüze oturun.
- 5-10 deneme
- her denemede adıyla seslenin.1 kez
- göz kontağı kurarsa yiyecek ve sosyal pekiştireç verin.
- Tepki gelmezse pekiştireci sizin ve çocuğun gözlerinin arasından geçirin.
- Kısa bir kontak bile yeterlidir.
- Her denemede sürekli pekiştireci kullanın.
- 5/5 ya da 9/10 ölçüt alın.
- Bu süreçteki nihai amaç , çocuğun arka arkaya 5/5 ,2 saniye göz kontağı kurmasıdır.

AŞAMA 2

Meşgulken

- aşama 1 den ölçüt alınmalıdır.
- aşama 1 sürecinin aynısını çocuk bir nesne ya da etkinlik ile oynarken tekrarlayın.
- planlı meşgul edebilirsiniz.
- doğal fırsatları kullanabilirsiniz
- Bu aşamada nihai hedefimiz , çocuğa adıyla seslendiğimizde art arda 5/5 , 2 saniye göz kontağı kurmasıdır.

AŞAMA 3

Uzaktan

- aşama 1 deki süreci çocuk sizden uzakta ve bir nesne ile meşgulken tekrarlayın.
- uzaklık aşamalı artar.
- duruşumuzu değiştirebiliriz.
- nihai hedef,çocuk uzakta bir etkinlik ile meşgulken , adıyla seslendiğimizde 5/5 art arda, 2 saniye boyunca göz kontağı kurmasıdır.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HER AŞAMA İÇİN
GENELLEME YAPMAYI
UNUTMAMALIYIZ.

İŞARET EDİLEN YAKINDAKİ NESNEYE BAKMA

- **İlk basamakta** çocukla karşılıklı olarak masada oturun.
- Şeffaf bir kutunun içine çocuğun en sevdiği oyuncacı koyun.
- **Bu noktada beklentimiz çocuğun kutudaki nesneye bakmasıdır.**
- Kapağını kapatın ve 2-3 denemede bir kutunun yerini değiştirin.
- Her denemede kutuyu parmakla işaret edin ve coşkuyla ' bak ' 'şuna bak' gibi yönergeleri sunun.
- Çocuk kutuya bakmazsa kutuyu çocuğun görüş alanına sokun.
- Nesneye baktığı anda nesneye ulaşmasını sağlayın.
- 5/5 ya da 9/19 ölçütünüzü alın .
- 2.aşamaya geçin.

- **2.basamakta** nesnel pekiştireç yerini sözel pekiştirece bırakacak.
- Çocuk nesneye bakacak ama nesneyi vermek yerine nesne hakkında çocuğun ilgisini çekecek şekilde konuşacağız.
- Bu basamakta çocuğun sürekli tutmak istediği nesneler kullanmaktan kaçınin.
- Ölçüt alıp son basamağa geçin.
- **3.basamakta** çocuktan beklentimiz , kutudaki nesneye bakmak ve olabildiğince doğru şekilde nesnenin adını söylemesidir.
- Ortak dikkat becerisinin bu basamağına gelen çocukların sözlük takliti de yapabildiğı görölmüştür.

- Sözcüğü söyleyemeyen çocukların size , belli sesler çıkarması da kabul edilebilir.

- Çocuğun nesnenin adını söylemesi için , çocuk nesneye baktığında nesnenin adını söyleyerek model olun ve gittikçe silikleştirin , çocuk kendisi söylemeye başlasın.
- Çocuk bakmazsa , görüş alanına sokun.
- Bu basamakta da ölçüt aldıktan sonra yeni bir nesneyle çalışmaya başlayabilirsiniz.
- Her aşamada genelleme yapmayı unutmayın.

İŞARET EDİLEN UZAKTAKİ NESNEYE BAKMA

- Burada amaç sosyal etkileşimde bulunmaktır.
- Bu yüzden çok şaşırtıcı durumlar yaratmalısınız.
- Bu durumlara çocuğu oyun zamanlarında,tenefüslerde,sınıfa giderken koridorda maruz bırakın.
- Denemeleri art arda değil , dağınık şekilde yapabilirsiniz.
- Bu süreçlerde abartılı tepkilerle çocuğun dikkatini nesneye çekebilirsiniz.

Amaç : çocuğun önce nesneye bakıp sonra bize gözlerini kaydırması

Örneğin,tavana kocaman bir bebek,tavşan vs oyuncacı asın.Denemeleri **art arda değil dağınık deneme sunumu** formatına yer verin.Çok abartılı şekilde nesneyi gösterin ve işaret ederek abartılı yönergeler ifadeler kullanın.Çocuk sizin işaretinizle nesneye bakıp,tekrar size bakarsa ilginç durum konusunda abartılı konuşmalar yapın.

- Çocuk nesneye ve bize baktıktan sonra yine abartılı şekilde konuşarak coşkulu bir sözel pekiştirme yapın.
- Sözel pekiştirme sırasında çocuğun söyleyebildiği kelimeleri de seslendirebilirsiniz.
- Çocuğun bakışları tekrar nesneden bize kayınca , çocuğa nesneyi verebilirsiniz.
- Bu yöntem çocuğun nesneye bakmasını sağlamazsa, ipucu arttırma tarifesini kullanın.
- Çocuk nesneden sonra size bakmazsa, hareketli-sesli bir oyuncacı çalıştırıp durdurun.Çocuk bakınca tekrar çalıştırın
- Bıkkınlık yaratmaması için üzerinde çalışılan durumu 8-10 denemede bir değiştirebilirsiniz.

BAKIŞ YÖNELTİLEN NESNEYE BAKMA

MASA ÜZERİNDE 50 CM
ARALIKLI 3 NESNE
OLSUN.

- **1.basamakta**, başınızı hedef nesneye çevirip, eş zamanlı ' bana şunu ver' deyin.
- Doğru tepki sizin baktığınız nesneyi size vermesidir.
- Önceleri fiziksel,giderek jestsel ipucu kullanın.
- Gerekli ipucu ,pekiştirme kullanın ve 3 farklı 3lü set ile ölçüt alın.
- Genelleme yapmayı unutmayın.
- 2.basamağa geçin
- **2.basamakta**,aynı süreci izleyin ama bu kez başınızı değil sadece gözlerinizi kaydırın.

ORTAK DİKKAT BAŞLATMA

- Amaç , çocuğun karşısındaki kişiyle göz kontağı kurup ona bir nesne ya da etkinlik göstermesidir.
- ORTAMDA 3.KİŞİYE GEREKSİNİM vardır.
- Üçüncü kişi ortamda olur ve bir şeyle meşgul olur.
- Her denemede çocuğu başka bir nesneye yönlendirin ve 3.kişiye göstermesini sağlayın.

Örneğin,3.kişi kitap okuyor olsun. Çocuğa bulunduğu ortamdan bir nesne seçmesi için yardımcı olun. 'hadi bunu anneye gösterelim' gibi bir yönergeyle FY kullanarak 3.kişiye göstermesini sağlayın.Gösterirken 'bak bebek' gibi bir yönergeyi de söylemesini isteyin.(ses,dokunma vs)

AYNI KONU ÜZERİNDE ORTAK DİKKAT SAĞLAMA

- Bu çalışmada sürece en az 1 çocuk daha katıp halka şeklinde oturun.
- Elinizde bir nesne olsun ve bu nesneyle ilgili bir şey söyleyin.
- Nesneyi bir çocuğa verip ondan da başka bir şey söylemesini ve size geri vermesini hedefleyin.
- İlk söz nesneyi seçen çocuğun olabilir.
- Çocuk yoksa yetişkin de olur.
- ölçüt almaya gerek yoktur,her yerde uygulayın.

Elinizde bir nesne tutun.(köpek)
Bir şey söyleyin.(köpekler havlar)
Köpeği çocuğa verin ve köpeklerle ilgili başka bir şey söylemesini isteyin
Gerekirse model olun.
(Siz-çocuk-siz-başka biri-siz-çocuk)

OÇİDEP EL BECERİLERİ

Düzenleyen: Ömer SARIKAYA
(Özel Eğitim Öğretmeni)

"ÖYLE GÖRÜNÜYOR Kİ, BİLİMDE YA DA
SANATTA BAŞARI İÇİN BİR TUTAM OTİZM
ŞART"

HANS ASPERGER

ÖNEMİ

Zihinsel ,sosyal ve iletişimsel gelişime paralel olarak büyük ve küçük kas becerilerini de arttırmaktadır.

ÖN KOŞULLARI

- nesneye ulaşma
- nesnelere vurma
- nesneleri bırakma
- parmak hareketleri yapma
- avuçla kavrama
- nesnelerle yapı inşa etme
- araç kullanma

NEDEN GEREKLİ

Yemek yeme , giyinme ,banyo yapma,oyun oynama ,zihinsel gelişim,kas bütünlüğü,uzuvların dengeli kullanımı ve gövde kontrolü için el becerilerinin öğrenilmesi önemlidir.

- Otizmli bireylerin tanı ölçütlerine bakıldığında bu ölçütler arasında küçük-büyük kas gelişimindeki farklılıkları net olarak ortaya koyan durumlara rastlanmamıştır.

ÇİZİM
BECERİSİ

BOYAMA
BECERİSİ

MAKASLA
KESME

- Bu çocukların devinsel becerileri tartışılırken tanı ölçütleri arasından takıntılı davranışlara odaklanılmaktadır.
- Ancak araştırmalar otizmde büyük-küçük kas gelişimi konusunda **atipik durumların ve gecikmelerin** olduğu,bu durumun ilerleyen yaşlarda arttığı görülür.

TİPİK GELİŞİM GÖSTEREN ÇOCUKLARDA EL BECERİLERİNİN GELİŞİMİ

0-3 AY

Elindeki nesneyi tutacak kadar kavrama gelişir.
Nesneye vurmaya çalışır.

3-6 AY

Kavrama güçlenir.
Sallarken ya da vururken çingirak gibi küçük bir nesneyi tutabilir.
Nesneleri bir elinden diğerine geçirir.
Nesneyi ağzına götürebilir.
Bileğini döndürerek nesneleri kabaca kavrar.
Nesnelere ulaşmak ya da nesneleri tutmak için iki elin birlikte kullanımını geliştirir.
Büyük nesneleri iki eliyle gövdesine dayalı olarak tutar.

6-9 AY

Başparmak ve diğer parmakları arasındaki nesneyi kontrol etme becerisi gelişir.
Parmak kullanımındaki beceri gelişimi bebeğin küçük nesneleri kavramasını ve kaldırmasını sağlar.
İşaret parmağıyla dokunmaya ve ittirmeye başlar.
Nesneleri amaçlı olarak bırakır.
Oyuncakları inceler.
İki nesneyi birbirine vurarak oyun oynar.
Oturma ve ayakta durma gibi becerilerle el becerilerini birlikte kullanır.

9-12 AY

Kavramanın farklı biçimlerini kullanma yeteneği gelişir (örneğin; yuvarlak nesneleri kavrama, kıskaç gibi kavrama,)
Küçük nesneleri parmağından avuç içine doğru hareket ettirebilir.
Farklı ağırlıkları taşımak için uygun kol ve el uyumunu sağlamaya başlar..
Bir eliyle nesneyi sabitler; diğer eliyle tutar.
Her ne kadar nesneler hedeflerine ulaşmasa da nesneleri bırakma becerisi, onları atmaktan 2,5 santimlik nesneleri küçük deliklere yerleştirmeye doğru bir ilerleme gösterir.
2,5 santimlik 6 küpe kadar küpleri üst üste dizer.
Ellerinden birini kullanmayı tercih etmeye başlar.

12-18 AY

Çocuğun araç kullanmasını ve nesneleri kavramasını sağlayan parmak kontrolü ve gücü artar. İki elini birlikte çok daha iyi kullanır. İki elini değiştirerek sırayla kullanabilir. İki eliyle araç kullanımına başlar. Nesneleri daha dikkatli bırakma becerisi gelişmeye devam eder.

18-24 AY

İpe boncuk dizmeye başlayabilir. Çeşitli durumlarda ellerini destek biçiminde kullanır. Başparmağı yukarıda olacak biçimde avuç içiyle ya da parmaklarıyla boyayı kavrar. Bir ya da iki nesneyi avuç içinden parmaklarına doğru hareket ettirebilir.

18-24 AY (DEVAMI)

Şişe kapağını çevirerek açar. Kitap sayfaları çevirebilir. 4 blokla kule yapar. 4-5 parçalı yap-bozu tamamlar. Oyuncak çekiç gibi basit araçları kullanmaya başlar.

24-36 AY

Kavradığı nesneleri daha becerikli bir şekilde manipüle eder (örneğin, şişe kapağını çevirerek açar). Elleriyle tuttuklarını bırakmayı daha kontrollü ve becerikli biçimde yapar. İki elle araç kullanmada daha becerikli hale gelir. El tercihi belirginleşir.

36-48 AY

Kalemi/boyayı üç parmak kullanarak kavrar; bu becerisini nesneler üzerinde etkili biçimde kullanır.

36-48 AY (DEVAMI)

Bir elinde nesne tutma becerisi gelişir; metal paraları avuç içinden parmağına doğru hareket ettirir, sayfaları ayırır, bir top içindeki küçük kum parçalarını yuvarlar. En az 7,5 santim çapında küçük bir topu fırlatır. 9-10 küçük bloğu üst üste koyar. Boyama ya da çizim yaparken kâğıdı sabit tutar.

48-60 AY

Çizim yaparken koldan ve elden çok parmaklar hareket eder. Bir eliyle tuttuğu boyanın konumunu değiştirebilir.

60-72 AY

Parmak uçlarıyla minik nesneleri düşürmeden tutar. Parmaklarını kalem üzerinden aşağıya doğru hareket ettirir. İki elini birlikte daha iyi kullanır.

ÇİZİM BECERİLERİ

RAKAM VE HARF YAZIMI İÇİN ÖN KOŞULDUR.

- Bu noktada otizmli çocukların her ne kadar tipik gelişim gösteren çocuklara göre yetersiz olsalar da; bu çocuklarla aynı evrelerden geçtikleri görülmektedir.
- Otizmli bir çocukla çizim becerilerine hangi noktadan başlayacağımıza ,tipik gelişim gösteren çocukların gelişim sürecine bakıp karar vermemiz gerekir.
- Kabul gören sistem, küçük kas becerileri kapsamındaki çizim becerilerini Aşama 1-2-3-4 biçiminde basitten zora öğretilmesidir.
- Ancak ,OÇİDEP , nasıl öğretileceğini daha sistemli şekilde ele almıştır.

Masa ya da yerde oturun

FY yapılacak şekilde arkasına oturun

Resim defteri pastel boya keçeli kalem

Malzemeyi çocuk seçsin.

Çocuk kalemi başat eli ile tutsun

İlk zamanlar en fazla 1 dk çalışın

Masada defterin tek yüzü açık olsun

- Çizim becerileri 4 aşamada gerçekleşir:

DÜZ ÇİZGİLERİ TAKLİT ETME	BASİT ŞEKİLLERİ TAKLİT ETME	FIGÜRLERİ TAKLİT ETME	FIGÜRLERİN İÇİNİ BOYAMA
---------------------------------	-----------------------------------	--------------------------	-------------------------------

DÜZ ÇİZGİLERİ TAKLİT

- 1.düşey çizgi
- 2.yatay çizgi
- 3.karıştırma
- 4.çapraz çizgi
- 5.karıştırma

Bu süreçte
ŞEKİL VERME
yöntemi
uygulanır.

- buraya gel yönergesi ver.
- arkasına otur.
- defterin tek sayfasını aç.
- kalem türü ve rengi çocuğa seçtir.
- siz başka renk alıp diğerlerini kaldır
- ipucu-düzenleme-pekiştirme
- rastgele karalamalarla başla , düşey çizgiye geç
- 'böyle yap' de ve deftere 15-20 cm lik düşey çizgi çiz
- çocuğa da çizdir.pekiştir.
- çizgi boyunca 'hooooop' de.
- genelleme yap

BASİT ŞEKİLLERİ TAKLİT

- 1.daire şeklini taklit
- 2.üçgen şeklini taklit
3. karıştırma
- 4.kare şeklini taklit
- 5.karıştırma

Aşama 3'te daire
ve üçgeni
3-3,2-2,1-1 ve
kestirilemez sıra
ile çalış.

! KARE için de mantık
aynı şekilde işler

AŞAMA 1

BURAYA GEL
ÇOCUĞUN ARKASINA OTUR
BOYA TÜRÜ VE RENK SEÇSİN.
BÖYLE YAP DE VE DAİRE ÇİZ
ÇOCUĞA DA ÇİZDİR VE PEKİŞTİR
HOOOOOP DENEİLİR
ŞEKİL VERME TEKNİĞİNİ KULLAN.

AŞAMA 2

**8-10 cm yükseklik 5-6 cm
genişliğinde bir ikizkenar üçgen
ile çalışın.**

BÖYLE YAP DE SOL KENARI ÇİZ.
ÇOCUĞA DA ÇİZDİR.ÖLÇÜT AL.
BÖYLE YAP DE SAĞ KENARI ÇİZ.
ÇOCUĞA DA ÇİZDİR.ÖLÇÜT AL.
BÖYLE YAP DE TABANI ÇİZ.
ÇOCUĞA DA ÇİZDİR.ÖLÇÜT AL.

- Başlangıçta daireye benzeyen şekilleri kabul edip pekiştirin.
- Önceleri başlangıç noktası ile çapı belirleyen başka bir nokta kullanın.
- Yeterli olmazsa 4 nokta kullanın.
- Bu da yeterli olmazsa kesik çizgilerle daire yapın.

- Çocuk ilk aşamada ölçüte ulaşınca böyle yap de iki kenarı çiz.Çocuğa da çizdir. pekiştir ve ölçüt al.Ardından taban için çalış.
- Son olarak böyle yap de ve üçgenin tamamını çalış.
- Çocuğun durumuna göre noktalar kullanabilirsiniz.

FIGÜRLERİ TAKLİT ETME

ÖNCE FIGÜRE KARAR VERİLİR.

- Ev,ağaç,dondurma,gülen yüz, çöpten adam,kedi,köpek vs. figürler taklit ile çizdirilir.
- Figürlerin hangi sıra ile öğretileceği çocuğun özelliklerine ve ilgilerine göre şekil alır.
- Daha önceki OÇİDEP süreçlerinde kullanılan figürler ile süreç hızlanabilir.
- Figürler basitten zora doğru bir sıra izlemelidir.Beceri basamakları oluşturulmalıdır.

ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

İleri zincirleme,geriye zincirleme, tüm basamakların bir arada öğretimi yöntemlerinden birini kullanabilirsiniz.

- **Geriye zincirleme** için,beceri basamağının son basamağından başlanır.
- **Tüm basamaklar** için,aynı oturum içinde beceri basamaklarının tümü uygulanır.
- **İleri zincirleme** için, becerinin ilk basamağından başlanır.

YÖNERGE

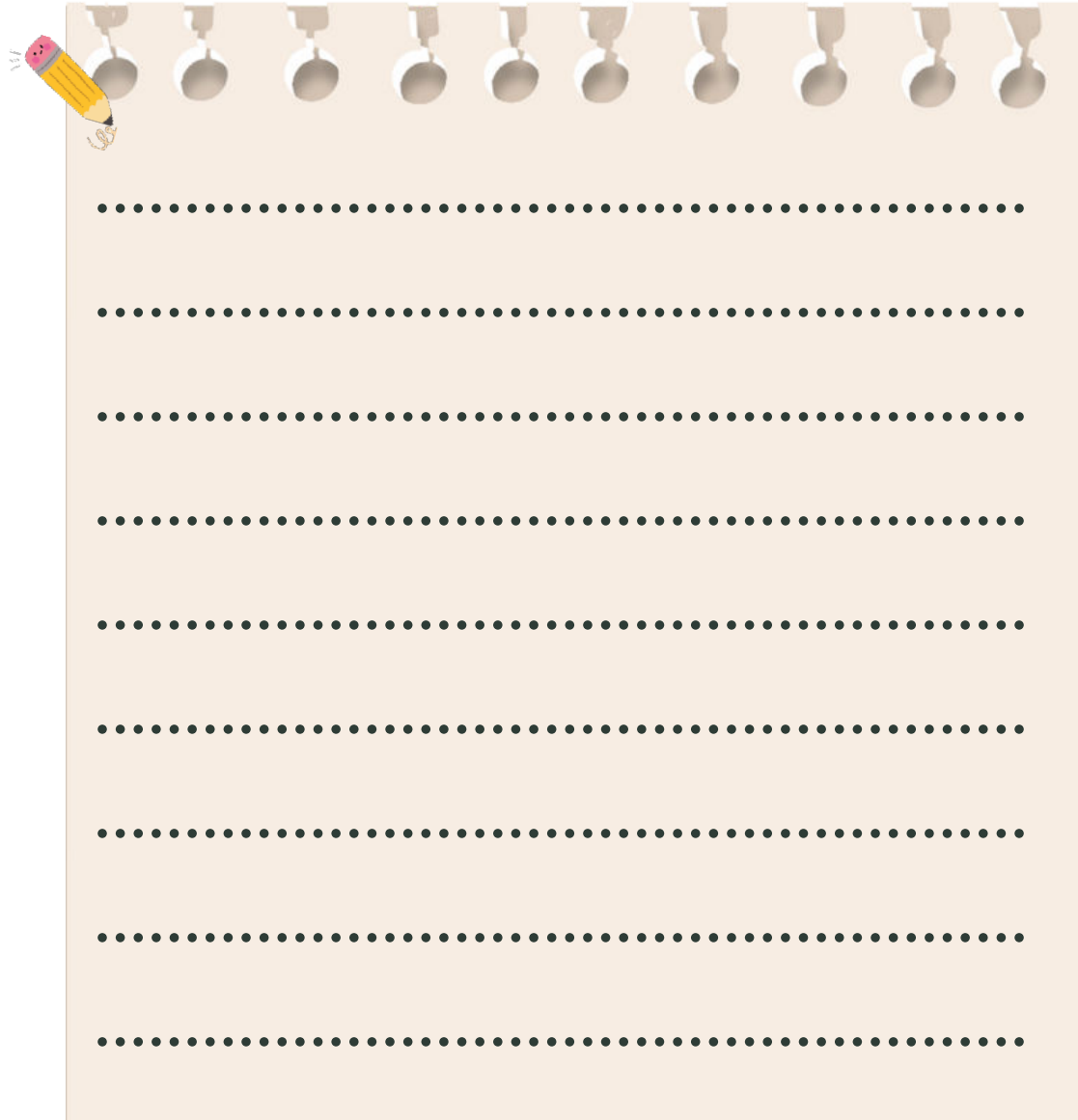
ev resmi çiz - ev çiz

ÖĞRETİM

- Çocuğun arkasına oturun.
- Ev resmi öğretimi için
 - ileri zincirleme ile üçgenden
 - geriye zincirleme ile kareden başlayın.
- Yönerge sunun. (ev çiz)
- Eş zamanlı model ve fiziksel yardımı sunun.
- Ölçüt alın.
- Genelleme yapın.
- Diğer basamakları çalışın.

FIGÜRLERİN İÇİNİ BOYAMA

- Çizimi yapılacak figürün öncelikle mukavvadan kalıbı hazırlanır.Bunun için daire kullanışlı bir başlangıç olur.
- Boyamayı mümkünse pastel boya ile yürütün.

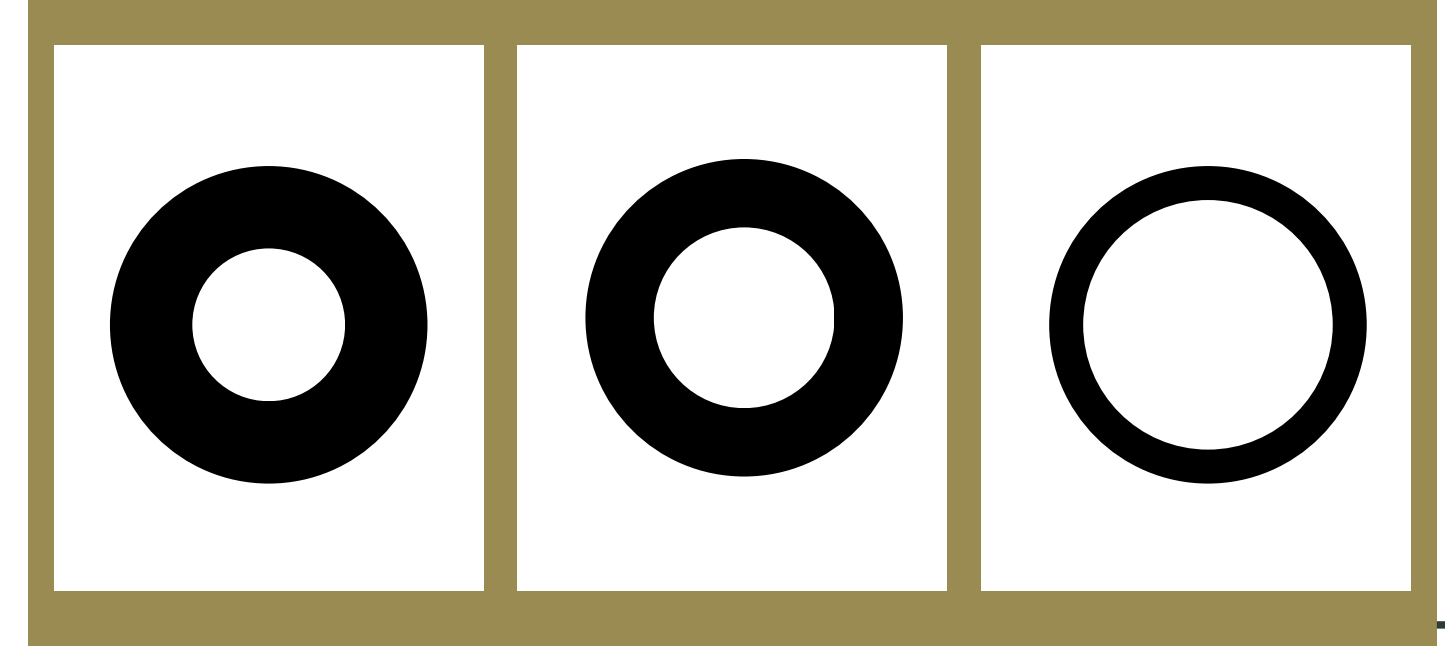

ÖĞRETİM

- Rahat ipucu sunabileceğiniz şekilde oturun
- Pastel boyalar arasından çocuğa seçim yaptırın.
- Üzerinde kalıp olan kağıdı çocuğun önüne koyun.
- Yönerge verin.(boya)
- FY ile boyatın.(gerekirse)
- Zamanla ipucunu azaltın ve ayrımlı pekiştirme yapın.
- Ölçüt alın.

- 2.aşamada** simit boyama var.
- Mukavvadan kenarı 4 cm kalınlığında bir simit kesin.
- A4 kağıdına yapıştırın.
- Bir önceki aşamayı uygulayın
- Ölçüt aldıkça simitin kenar kalınlığını azaltın.
- En ince haliyle ölçüt alın.
- Ardından kağıda 4 cm kalınlığı olan simit çizin.
- Ölçüt aldıkça simitin çapını büyütün.

48 AYA KADAR TİPİK GELİŞİM GÖSTEREN ÇOCUKLARIN ÇİZİM BECERİLERİNE İLİŞKİN BASAMAKLAR

9-12 ay

- Karalamayı taklit etmeye çalışır.

12-15 ay

- Pastel boyayı tutar.
- Pastel boyayla kâğıda çizer.

15-18 ay

- Kâğıda kendiliğinden noktalar biçimde olmayan karalama yapar.

18-24 ay

- Düşey çizgiyi taklit eder.

24-36 ay

- Daire şeklindeki karalamayı taklit eder.
- Yatay çizgiyi taklit eder.
- Parmaklarıyla pastel boyayı tutar.
- Kâğıt üzerinde karalama, düz ve yuvarlak çizgi biçiminde en az üç farklı karalama yapar.
- Daire şeklini taklit eder.
- Daire şeklini kopyalar.

36-48 ay

- Artı işaretini taklit eder.
- V şeklini taklit eder.
- Artı işaretini kopyalar.
- Ev ve evin kapısı gibi en az iki özelliği olan basit resimler çizer.
- Şekil kalıbının altındaki kâğıdı boyar.
- Büyük kâğıt üzerindeki şekilleri sulu boyayla boyar.
- Eksik bir insan resminin kolunu ya da bacağını tamamlar.
- En az üç vücut bölümü olan bir insan resmi çizer.

MAKASLA KESME BECERİLERİ

- Genelde 2-3 yaşlarında **tipik gelişim** gösteren çocuklarda gelişigüzel sergilenir.
- 3-4 yaşlarında ise yaklaşık 10 cm kare şeklinde bir kağıdı keser
- Giderek gelişir.
- Bu beceri el-göz koordinasyonu için oldukça etkilidir.
- **Otizmli** çocuklarda bu noktada da gecikme yaşandığı için kesme becerilerinin de sistematik şekilde öğretimi esastır.

Otistik çocuklara özgü geliştirilen ESDM programı içinde küçük kas gelişimi alanında 1-2-3-4 biçiminde basitten zora aşamalar yer alır.

- 1.aşamada , makasla kesme becerisi yer almaz.
- 2.aşamada ,kağıtları makasla kırpma
- 3.aşamada,makası doğru kavrama,sabit tutma,kağıdı çevirmek için diğer elini kullanma ve düz-eğri çizgileri kesme
- 4.aşamada,köşeleri,düz/eğri çizgi kesme - basit şekiller kesme ve kesme,boyama,yapıştırırmadan oluşan sanat etkinlikleri yer alır.

OÇİDEP MAKASLA KESME ÖĞRETİMİ

OÇİDEP'te bu beceri için kullanılan **araçların temin edilmesine** son derece önem verilmektedir.Bu malzemeler;

- **Kaliteli bir çocuk makası:** uçları yuvarlak,eğilip bükülmeyen, kolay açılıp kapanan, el acıtmayan.
- **Resim kağıdı:** tutunca bükülmeyen (kalın A4)
- **Yazı ve eliş kağıdı:** resim kağıdından sonra genelleme için.

AŞAMA 1

- Amaç kağıdı tutup kesmesidir.
- 1-1.5 cm genişliğinde 10 cm uzunluğunda şeritler hazırlayın.
- Arkasına oturun.
- Çocuğa makası tutturun.
- Makasın ucu karşıya dönük, çocuğun başparmağı üst kısmının yukarı dönük durmasını sağlayın.
- FY için sol elinizi çocuğun elini alttan saracak şekilde tutun.
- 'aç'yönergesi ile açtırın
- Arasına kağıdı sokun.
- 'kes'yönergesi ile kestirin
- Önceleri her doğruyu pekiştirin.
- Siz şeridi tutarken çocuk makası bağımsız alıp , tutup, tek hamlede keserse, şeridi de çocuğun tutması üzerinde çalışın.
- Kağıdın boyutunu artırın.(hedef 8-10 cm /12-15 cm kağıdı kesmesi)

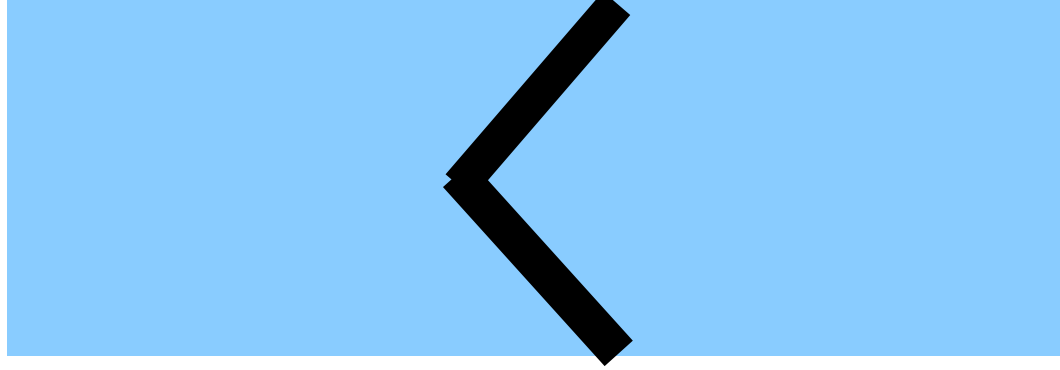
AŞAMA 2

- 1-1.5 cm/10 cm şeritlerin ortasına kalın bir çizgi çekin.
- Gerekli hazırlığı yapıp 'çizgiden kes' deyin.
- Gerekli ipucu ve pekiştirmeyi yapın.
- Ölçüt aldıktan sonra şeridin kalınlığını arttırın. (her ölçütten sonra 2 cm kadar arttırabilirsiniz)
- Son amaçta 8-10 cm/15-20 cm kağıdı çizgi üzerinde 5-6 hamlede kesmesini isteyin.
- Zamanla çizgiyi inceltin.
- Genelleme çalışmalarını ihmal etmeyin.

AŞAMA 3

- 5/10 cm kağıtların üstüne açılı şeritler oluşturun.

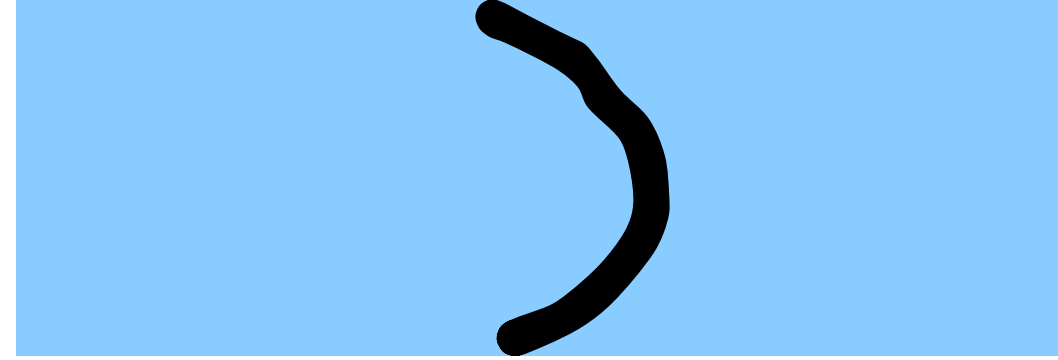
- Hazırlığınızı tamamlayıp yönergenizi sunun.'kağıdı çizgiden kes'
- İpucu ve pekiştirme yapın.
- Ölçüt aldıktan sonra kağıt üzerinde zigzaglı açılar çiziniz.
- Şeridin kalınlığını kademeli olarak arttırın.Çizgileri inceltin
- Daha dar açılı zigzaglar çiziniz.

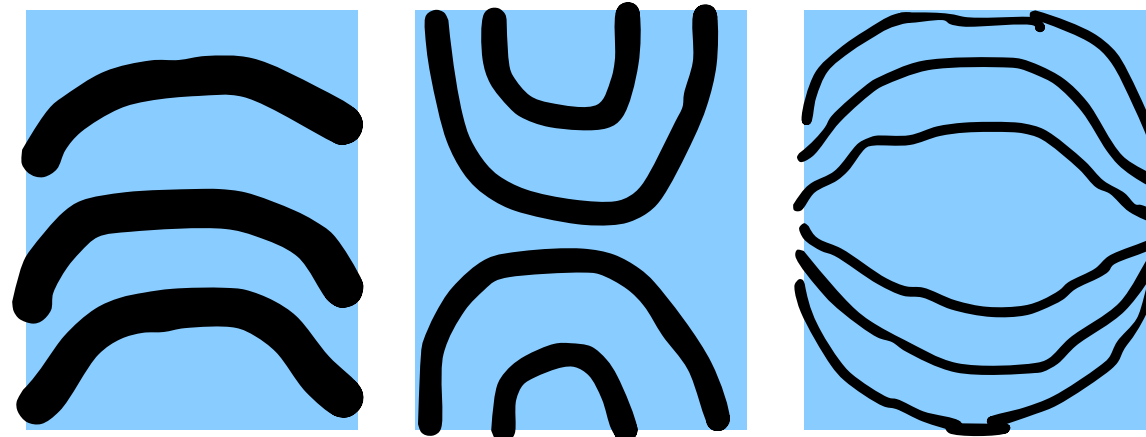
- Her basamakta ölçüt alın.

AŞAMA 4

- 5/10 cm kağıtların üstüne kalın ve eğimli çizgi çizin.

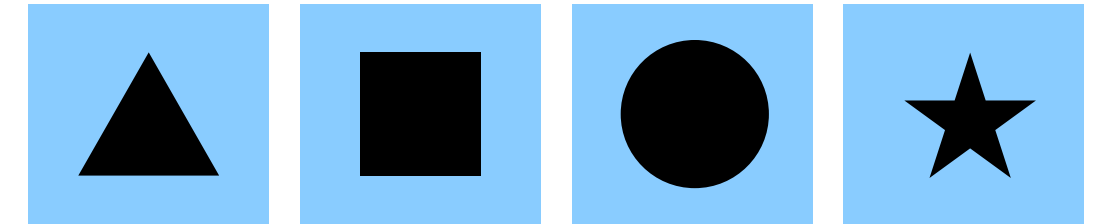
- Makası ve şeridi masaya koyup 'kağıdı çizgiden kes'deyin.
- İpucu ve pekiştirme yapın.
- Ölçüt aldıktan sonra çizgi kalınlığını kademeli inceltin.
- Şeridin kalınlığını arttırın.

- Her basamakta ölçüt alın.
- Genelleme çalışmalarına yer verin.(kişi,makas,ortam, kağıt)

AŞAMA 5

- Bu aşamada kağıdın ortasına çizilmiş geometrik şekillerin kesilmesi üzerinde çalışın.
- 10^10 cm kağıda 5 cm kenarları olan üçgen çizin.
- 'kağıttaki şekli kes' deyin.
- İpucu ve pekiştirme yapın.
- Başlarda her kenar için pekiştirin
- Diğer şekilleri de böyle çalışın.

- Bir sonraki adımda çocuğun çizdiği şekilleri kestirin.
- Önceleri istediğini çizip kessin.
- Son olarak kitaplardan dergilerden şekiller seçtirip kesme çalışın.
- Genellemeyi unutmayın.